

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

August 2024

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

**gennemsigtighed i
effekter af tilskud fra
grønne programmer**

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 11/2023 om gennem-sigtighed i effekter af tilskud fra grønne programmer**

21. juni 2024

RN 709/24

Miljøministerens redegørelse af 17. maj 2024

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeris redegørelse af 21. maj 2024

Klima-, energi- og forsyningsministerens redegørelse af 22. maj 2024

1. Rigsrevisionen gennemgår i dette notat de initiativer, som miljøministeren, ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (herefter fødevareministeren) og klima-, energi- og forsyningsministeren (herefter klimaministeren) vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner. Dette sker med henblik på at vurdere, om ministeriernes initiativer adresserer den kritik, der fremgår af Statsrevisorernes bemærkninger og Rigsrevisionens beretning.

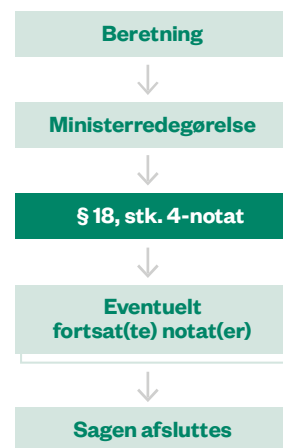
Konklusion

Rigsrevisionen finder, at ministre har redegjort for, hvordan ministerierne vil følge op på de væsentligste kritikpunkter i beretningen og Statsrevisorernes bemærkninger.

Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at fødevareministeren og klimaministeren vil øge gennemsigtigheden i evalueringen af deres programmer. Det fremgik af beretningen, at der er gennemsigtighed i den seneste eksterne evaluering af Det Miljøteknologiske Program (under Miljøministeriet). Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Miljøministeriets, Fødevareministeriets og Klimaministeriets arbejde med at styrke effektmåling af programmer og projekter samt opfølgning herpå
- Miljøministeriets arbejde med opfølgning på projekternes effekter ved projektafslutning
- Fødevareministeriets arbejde med at fastsætte effektmål i handleplaner og afrapporteringen heraf i årsberetningen
- Fødevareministeriets arbejde med at afklare, hvordan kommercialisering af projekter kan håndteres.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

De 3 grønne programmer

- Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram under Klimaministeriet – herefter Det Energiteknologiske Program
- Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram under Fødevareministeriet – herefter Det Fødevareteknologiske Program
- Miljøteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram under Miljøministeriet – herefter Det Miljøteknologiske Program.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i marts 2024 en beretning om 3 tilskudsordninger. Tilskudsordningerne skal bidrage til den grønne omstilling og benævnes grønne programmer. Beretningen handlede om, hvorvidt Klimaministeriet, Fødevareministeriet, Miljøministeriet og bestyrelserne for de grønne programmer havde etableret et grundlag for at følge med i effekten af tilskud fra de 3 programmer.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, fandt de det utilfredsstillende, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Miljøministeriet og bestyrelserne for de 3 grønne programmer endnu ikke havde etableret et tilstrækkeligt grundlag for at følge med i, om der opnås effekt af de udbetalte tilskudsmidler. Derved var der risiko for, at nuværende og fremtidige tilskud ikke udbetales til de projekter, der havde de størst mulige grønne og økonomiske effekter.

Statsrevisorerne påpegede, at den begrænsede viden om effekt gjorde det vanskeligt for bestyrelser, ministerier og Folketinget at vurdere, om programmerne virkede efter hensigten, eller om der var behov for at ændre eller justere tilskudsordningerne.

4. Hele sagen kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

5. Bilag 1 viser Folketingets behandling af beretningen.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

Fastsættelse af klare effektmål og opfølgning herpå

6. Statsrevisorerne hæftede sig bl.a. ved, at ingen af bestyrelserne havde fastsat klare effektmål for programmerne som helhed, at Det Fødevareteknologiske Program var det eneste af de 3 programmer, der havde fastsat klare effektmål for de enkelte projekter, og at ingen af de 3 bestyrelser fulgte op på de enkelte projekters effekt en periode efter projektafslutning.

Miljøministeren, fødevareministeren og klimaministeren oplyser, at ministerierne i samarbejde vil undersøge, hvordan effektmåling af programmer og projekter kan tilrettelægges og styrkes, herunder opfølgning på projekter en periode efter projektafslutningen. Arbejdet vil blive igangsat i 2024 og forventes afsluttet ved udgangen af 2025. Ministrene oplyser desuden, at hvert enkelt program også vil igangsætte egne initiativer i tilknytning til effektmåling.

Klimaministeren oplyser, at Energistyrelsen har taget kontakt til Økonomistyrelsen i regi af Netværk for fællesstatslig tilskudsadministration for at afsøge muligheden for en fællesstatslig definition af klare effektmål.

7. Rigsrevisionen vil følge Miljøministeriets, Fødevareministeriets og Klimaministeriets arbejde med at styrke effektmåling af programmer og projekter samt opfølgning herpå.

Gennemsigtighed i evalueringer af programmer

8. Statsrevisorerne hæftede sig bl.a. ved, at det ikke fremgik tydeligt af den eksterne evaluering for Det Fødevareteknologiske Program og Det Energiteknologiske Program, hvilket grundlag konklusionerne hviler på. Konklusionerne fremstår mere sikre, end datagrundlaget umiddelbart understøtter.

Det fremgik af beretningen, at der er gennemsigtighed i den seneste eksterne evaluering af Det Miljøteknologiske Program.

Fødevareministeren oplyser, at Landbrugsstyrelsen vil sikre, at oplysninger om evalueringsdesign, usikkerheder og datakvalitet mv. fremgår af selve evalueringen eller på anden vis offentliggøres, så der skabes mere gennemsigtighed om datagrundlaget for fremtidige evalueringer.

Evalueringen af Det Fødevareteknologiske Program forventes offentliggjort i 2026.

Klimaministeren oplyser, at der vil være ekstra fokus på gennemsigtighed i opgavebeskrivelsen, evalueringsdesign og en bredere metodeovervejelse vedrørende usikkerhed i data og analyser i forbindelse med næste evaluering af programmet.

Evalueringen af Det Energiteknologiske Program forventes offentliggjort i 2028.

9. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at fødevareministeren og klimaministeren vil øge gennemsigtigheden i evalueringen af deres programmer. Rigsrevisionen vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Særlige forhold vedrørende Miljøministeriet og Fødevareministeriet Miljøministeriets opfølgning på projekternes effekt ved projektafslutning

10. Statsrevisorerne hæftede sig bl.a. ved, at bestyrelsen for Det Miljøteknologiske Program ikke fulgte op på projekternes effekt ved projektafslutning.

Miljøministeren oplyser, at bestyrelsen for Det Miljøteknologiske Program har besluttet et nyt koncept for opfølgning på projekternes resultater, som bl.a. indebærer, at bestyrelsen årligt informeres om udvalgte afsluttede projekter, ligesom bestyrelsen vil informere om afsluttede projekter i den årlige beretning til ministeren.

11. Rigsrevisionen finder det tilfredsstillende, at bestyrelsen for Det Miljøteknologiske Program har udarbejdet et nyt koncept for opfølgning på projekternes resultater. Rigsrevisionen lægger til grund, at ministeriet med resultater også vil følge op på, om der kommer effekter ud af tilskudsmidlerne. Rigsrevisionen vil følge ministeriets implementering af konceptet, herunder om ministeriet følger op på projekternes effekter ved projektafslutning.

Fødevareministeriets manglende overholdelse af lovkrav

12. Statsrevisorerne hæftede sig bl.a. ved, at bestyrelsen for Det Fødevareteknologiske Program ikke levede op til kravet i lovgrundlaget om, at der skal fastsættes effektmål for programmets indsatsområder i de årlige handlingsplaner.

Statsrevisorerne bemærkede desuden, at Fødevareministeriet ikke havde sikret, at bestyrelsen for Det Fødevareteknologiske Program havde efterlevet de fastsatte lovkrav til, at årsberetningerne skal indeholde en rapportering om mål.

Fødevareministeren oplyser, at ministeren tager kritikken til efterretning, og ministeriet vil senest inden udgangen af 2024 undersøge, hvordan effektmål i handleplaner og afrapportering heraf i årsberetning konkret håndteres.

13. Rigsrevisionen vil følge Fødevareministeriets arbejde med at fastsætte effektmål i handleplaner og afrapporteringen heraf i årsberetningen.

Fødevareministeriets behandling af tilbagebetaling af tilskud ved kommercialisering

14. Statsrevisorerne hæftede sig bl.a. ved, at Fødevareministeriet ikke havde fulgt op på, at bestyrelsen for Det Fødevareteknologiske Program ikke havde håndhævet en bestemmelse i loven om at kræve hel eller delvis tilbagebetaling af tilskud ved kommercialisering af projekterne. Statsrevisorerne kunne ikke på baggrund af beretningen vurdere, om staten går glip af potentielle tilbagebetalinger af tilskuddet ved kommercialisering af projekterne. Det ønsker Statsrevisorerne mere fokus på fremadrettet ved tilskud fra grønne programmer.

Det fremgik af beretningen, at tilbagebetaling af tilskud ved kommercialisering kun er relevant for Det Fødevareteknologiske Program, idet Klimaministeriet har valgt ikke at bruge bemyndigelsen til at kræve tilbagebetaling ved kommercialisering, og idet der ikke er en bestemmelse i lovgrundlaget for Det Miljøteknologiske Program om tilbagebetaling ved kommercialisering.

Fødevareministeren oplyser, at ministeren tager kritikken af ministeriets manglende overholdelse af bestemmelsen om tilbagebetaling ved kommercialisering alvorligt. Ministeriet vil hurtigst muligt og senest inden udgangen af 2024 undersøge, hvordan kommercialisering af bagudrettede og fremadrettede projekter kan håndteres, herunder spørgsmålet om eventuel tilbagebetaling ved projekter, som har opnået kommercialisering.

15. Rigsrevisionen vil følge Fødevareministeriets arbejde med at afklare, hvordan kommercialisering af projekter kan håndteres.

Birgitte Hansen

Bilag 1. Folketingets behandling af beretningen

Beretning (nr.), dato for Statsrevisorernes mødebehandling og ministerredegørelse(r)	Behandlet i udvalg	Teknisk gennemgang ved Statsrevisorerne og Rigsrevisionen	Udvalgs-spørgsmål (nr.)	Indkaldt til samråd	Statsrevisorerne har holdt møde med ministeren	§ 20-spørgsmål
Gennemsigtighed i effekter af tilskud fra grønne programmer (nr. 11/2023) 18-03-2024 Ministerredegørelse: Flere ministerredegørelser	Finansudvalget: 04-04-2024 Miljø- og Fødevarerudvalget: 03-04-2024 Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget: 04-04-2024		Klima-, energi- og forsyningsministeren: 04-04-2024 (197) Miljøministeren: 04-04-2024 (198) Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri: 04-04-2024 (199)			